

System kontroli wewnętrznej w Rejonowym Banku Spółdzielczym w Bychawie

Rejonowy Bank Spółdzielczy w Bychawie, zwany dalej Bankiem, opracował i wprowadził system kontroli wewnętrznej, uwzględniając fakt funkcjonowania w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, który stanowi uznany system ochrony instytucjonalnej, o którym mowa w Ustawie z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Bank, zgodnie z rekomendacją 1.11 Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25 kwietnia 2017r. (Dz. Urz. KNF 2017) ogłasza w sposób ogólnie dostępny i syntetyczny – opis systemu kontroli wewnętrznej uwzględniający:

- 1) Cele systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) Rolę Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu;
- 3) Przyjęty schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku;
- 4) Funkcję kontroli;
- 5) Umieszczenie, zakres zadań, niezależność komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego;
- 6) Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku.

§ 1

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa Bankowego jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi

§ 2

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
- 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- 3) rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
- 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz komórkę do spraw zgodności.

2. Zarząd Banku zapewnia niezależność komórce do spraw zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracowników tej komórki.

3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką do spraw zgodności oraz Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, zwaną dalej „Spółdzielnią”, w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

5. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:

1) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;

2) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;

3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.

6. Zarząd Uczestnika, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Uczestnika o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 6.

§ 4

Rada Nadzorcza Banku

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.

2. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od:

1) komórki do spraw zgodności,

2) Zarządu Banku,

3) Komitetu Audytu,

4) Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.

3. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności. W ramach dokonywanej oceny Rada Nadzorcza uwzględnia w szczególności:

1) opinię Komitetu Audytu oraz informację Zarządu Banku,

2) okresowe raporty Komórki ds. zgodności,

3) raportów z działalności audytu wewnętrznego SSOZ BPS,

4) ustalenia dokonane przez biegłego rewidenta oraz ustalenia wynikające z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF),

5) istotne z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.

4. Rada Nadzorcza informuje Spółdzielnię o wynikach corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

5. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

6. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza:

- 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 2) zatwierdza Politykę Zgodności Banku;
- 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

§ 5

Komitet Audytu

1. Komitet Audytu na bieżąco monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej.
2. Komitet Audytu opiniuje system kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie:
 - 1) informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących w tym zakresie.
 - 2) kwartalnych raportów dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności.
 - 3) rocznych raportów z działalności Komórki ds. zgodności.
 - 4) oceny adekwatności i skuteczności trzeciej linii obrony dokonanej przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

§ 6

Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) Poziom I - to zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) Poziom II – to zarządzanie ryzykiem realizowane przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych Banku, niezależnie od zarządzania ryzykiem na poziomie I, w tym Komórka ds. zgodności;
- 3) Poziom III - to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

§ 7

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Kontrola realizowana na Poziomie I pozostaje w kompetencji Banku.
2. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi i jednostki/komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 8

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola realizowana na Poziomie II pozostaje w kompetencji Banku.
2. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I, oraz działalność komórki ds. zgodności.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

4. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności.

§ 9

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

§ 10

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się,

- a) Mechanizmy kontrolne, realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności itd.
- b) Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych (weryfikacja i testowanie),

2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.

3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:

- a) Rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
- b) Opis w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów o których mowa w § 1, z procesami w działalności Banku, które zostały uznane przez Bank za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.